

Monumentnummer*: 518062

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 28 december 2001
Kadaster deel/nr 82920/1

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Zaandam	Zaanstad	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Zaandam	L			5764

Omschrijving**

Inleiding

KERK gebouwd in de jaren 1860-1861 als doopsgezinde vermaning naar eclectisch ontwerp van architect L.J. Immink en sinds 1953 in bezit van het Apostolisch Genootschap. De teruggerooide kerk staat op de hoek van de Oostzijde en de Belgische straat.

Omschrijving

De kerk is een achzijdige centraalbouw met hardsteen beklede plint, opgetrokken in rode baksteen in kruisverband op diverse punten afgewisseld met hardsteen, en bestaande uit een hoge kern onder flauw hellend mastiekgedekt paviljoendak met piron en een lagere omgang onder flauw hellende mastiekgedekte lessenaarsdaken. Het muurwerk van kern en ombouw wordt geleed door uitgemetselde hoeken en lisenen die onder de kroonlijsten worden verbonden door boogfriezen. De aanzetten van de boogfriezen bestaan uit kleine rode kraagstenen in natuursteen. Het noordelijk en zuidelijk gevelvlak van de achthoekige omgang heeft een frontonachtige gevelbeëindiging. Het gebouw heeft aan de voorzijde (W) een kosterwoning in een rechthoekige uitbouw van twee bouwlagen onder flauw hellend half schilddak met Philibertspanten die in één punt tegen de centraalbouw samenkomen. De achterzijde (O) heeft een in oorsprong identieke uitbouw met een consistoriekamer, die in 1923 werd vergroot.

De gevelvlakken van de hogere middenpartij hebben alle acht een reeks van drie smalle rondboogvensters. De gevelvlakken van de omgang hebben met uitzondering van de voor- en achterzijde een hoog en breed boogvenster. Onder deze vensters bevindt zich een cordonlijst. Hieronder heeft de begane grond in zes gevelvlakken van de ombouw een dubbele houten deur in een identieke brede omlijsting van natuursteen. De deuren in de twee gevelvlakken met frontonachtige beëindiging hebben lagere deuren onder kalf met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

drieruits bovenlicht. De zes overige gevelvlakken hebben een klein hooggeplaatst venster aan weerszijden van de ingangspartij.

De kosterwoning is een rechthoekige uitbouw van twee bouwlagen aan de voorzijde met een gevelbreedte van drie vensterassen, een cordonlijst ter hoogte van de verdiepingsvloer, uitspringende hoeken in natuursteen in de eerste bouwlaag en uitgemetselde hoeken op de verdieping. Het muurwerk wordt onder de kroonlijst afgesloten door een boogfries. In de centrale as op de begane grond een getoogde dubbele houten paneel deur in brede natuurstenen omlijsting. Aan weerszijden daarvan en in de beide zijgevels bevindt zich een getoogd T-venster. De verdieping heeft aan de voorzijde drie twaalfruits boogvensters, de twee zijgevels elk zo'n venster. De éénlaags uitbouw aan de achterzijde heeft aan de buitenzijde een omgaand tandfries met daaronder in de zijgevel vier schuifvensters en in de achtergevel drie van zulke exemplaren.

Het interieur van de kerk - dat vanaf galerijhoogte gaaf is bewaard - wordt bepaald door de centrale achthoekige kerkruiimte waaromheen de andere functies gegroepeerd zijn. De kerkruiimte heeft in elke hoek een spant dat tegen een oculus loopt. De velden ertussen zijn gepolychromeerd en voorzien van enkele teksten en bladmotieven. De ruimte heeft over zeven geveldelen een doorlopende galerij met oplopend bankenplan. Onder deze galerij bevinden zich twee originele spiltrappen.

De kap van de kosterwoning heeft Philibertspanten die in één punt tegen de gevel van de kerk samenkomen. \t

Waardering

Voormalig doopsgezind kerkgebouw van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als goed ontworpen voorbeeld van midden 19de-eeuwse protestantse kerkarchitectuur. De kerk heeft situationele waarde vanwege de beeldbepalende situering op een straathoek in het centrum van Zaandam.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk